

Redogörelse för genomförda undersökningssamråd enligt 6 kap miljöbalken angående ledningsåtgärder vid befintlig station Hjalta och ny station Nässe i Sollefteå kommun

Svenska kraftnät planerar att bygga en ny 400 kV-ledning mellan befintlig station Betåsen och ny station Nässe i Sollefteå kommun. För att ansluta den nya ledningen till den nya stationen Nässe krävs ett flertal ledningsåtgärder. Åtgärderna genomförs på befintliga ledningar och genom uppförande av nya ledningar vid den nya stationen Nässe och den befintliga stationen Hjalta. Därmed behövs ändringar av koncessioner för befintliga 400 kV ledningar och nya koncessioner för nya 400 kV-ledningar

För att bygga eller använda elektriska starkströmsledningar i Sverige krävs enligt ellagen (1997:857) tillstånd, nätkoncession för linje. Undersökningssamråd ska genomföras enligt 6 kap. 23-25 §§ miljöbalken för att undersöka om ledningsåtgärderna kan anses medföra betydande miljöpåverkan eller inte.

Samråd ska ske tidigt med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten, för att ge berörda möjlighet att lämna synpunkter. I detta fall har undersökningssamrådet genomförts med omfattning av ett avgränsningssamråd, vilket gjort att även de övriga statliga myndigheter, kommunen och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten har bjudits in till samrådet.

Denna samrådsredogörelse syftar till att beskriva samrådets genomförande, vad som framkommit vid samrådet och redogöra för resultatet av Svenska kraftnäts ställningstagande avseende inkomna synpunkter. Därutöver redogörs för hur utformningen av miljökonsekvensbeskrivningen utvecklas och avgränsas utifrån inkomna synpunkter. Synpunkterna tillsammans med övrig information är viktiga för att planera koncessionslinjerna med minsta möjliga påverkan för människors hälsa och för miljön.

Svenska kraftnät hemställer härmed om länsstyrelsens beslut huruvida de planerade ledningsåtgärderna vid befintlig station Hjalta och ny station Nässe kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Beslut om denna redogörelse har fattats av [redacted] (Enhetschef Tillstånd) efter föredragning av delprojektledare [redacted]. Enhetschef Tillstånd har deltagit i ärendets slutliga handläggning.

Sundbyberg, den 4:e oktober 2021

[redacted]

2022-08-16

2022-102287-0010

Innehåll

1	Undersökningssamrådets genomförande	4
1.1	<i>Innan undersökningssamrådet</i>	4
1.2	<i>Om undersökningssamrådet.....</i>	4
1.3	<i>Efter undersökningssamrådet</i>	5
2	Inkomna synpunkter	5
2.1	<i>Länsstyrelse och kommuner</i>	6
2.2	<i>Sektorsmyndigheter enligt hushållningsförordningen.....</i>	9
2.3	<i>Övriga myndigheter</i>	10
2.4	<i>Intresseföreningar och övriga aktörer</i>	14
2.5	<i>Berörda fastighetsägare och allmänheten.....</i>	17
2.6	<i>Hur miljökonsekvensbeskrivningen utvecklas efter inkomna synpunkter.....</i>	17
2.6.1	<i>Förändring av innehåll och utformning av MKB.....</i>	17
2.6.2	<i>Inventeringar och ytterligare utredningar inför framtagande av MKB</i>	17
2.6.3	<i>Avgränsningar av MKB.....</i>	17
3	Bilageförteckning	19

1 Undersökningssamrådets genomförande

Undersökningssamråd med omfattning av ett avgränsningssamråd har genomförts med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheter och enskilda som kan antas vara särskilt berörda av verksamheten samt med övriga statliga myndigheter, kommunen och den allmänhet som kan antas bli berörda av verksamheten eller åtgärden, se bilaga 1 sändlista remissinstanser.

1.1 Innan undersökningssamrådet

Efter att behovet av ledningsåtgärder identifierats mellan befintlig station Hjäлта och ny station Nässe, genomfördes en byggbarhetsanalys. Den syftade till att identifiera vilka ändringar på befintliga ledningar som behövs för att kunna ge plats för den planerade nya ledningen mellan Betåsen och Nässe.

Området kring befintlig station Hjäлта och ny station Nässe är begränsat, då avståndet mellan Hjäлта och Nässe endast är ca 500 meter vilket gör att inga alternativa sträckningar har tagits fram, utöver de som presenterades i samrådsunderlaget.

1.2 Om undersökningssamrådet

Undersökningssamrådet, enligt 23-25 §§ 6 kap. miljöbalken, med omfattning av ett avgränsningssamråd, enligt 29-32 §§ 6 kap. miljöbalken, inleddes med ett utskick den 21 maj 2021 av samrådsinbjudan (se bilaga 2), med hänvisning till var samrådsunderlaget (se bilaga 3) kan laddas ned, till länsstyrelsen, kommuner, sektorsmyndigheter enligt hushållningsförordningen, övriga myndigheter, intresseorganisationer, övriga aktörer och berörda fastighetsägare, se bilaga 1 sändlista. Samrådet pågick till den 18 juni 2021. Fyra fastigheter som låg inom utbyggnadsförslaget ansågs vara berörda av verksamheten eller åtgärden. Svenska kraftnät önskade synpunkter fram till den 18 juni 2021.

Efter önskemål från Västernorrlands län förlängdes samrådets slutdatum till den 6 juli 2021.

I samband med samrådstiden skedde annonsering i följande tidningar: *Örnsköldsviks Allehanda* och *Tidningen Ångermanland* 24 maj 2021 samt i *Nordsverige* 27 maj, se bilaga 4 för annonsering i dagstidning.

Något samrådsmöte i form av öppet hus, har inte hållits, då det inte ansågs nödvändigt med avseende på projektets ringa omfattning och då få fastighetsägare berörs (fyra fastigheter).

1.3 Efter undersökningssamrådet

Arbetet med att sammanställa inkomna yttranden påbörjades efter samråd tidens utgång. I denna samrådsredogörelse beskrivs hur samrådet har genomförts och redogörs för inkomna yttranden. Till samrådsredogörelsen är en lista bifogad över inkomna yttranden, se bilaga 5.

Efter samråd tiden beaktas inkomna synpunkter under samrådsprocessen i arbetet med att ta fram koncessionslinjer för ledningarna. Därefter utförs ytterligare utredningar för att i nästa steg ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) efter länsstyrelsens beslut om projektet medför betydande miljöpåverkan eller ej.

En naturvärdesinventering och en kompletterande arkeologisk utredning steg 1 har genomförts under juni 2021 för att minska risken att några värdefulla kultur-/fornlämningar ska beröras. Dessa utredningar kommer att utgöra bilagor till planerad MKB.

Mer detaljerad information om projektet samt detaljerade kartor finns och funnits tillgängliga på: <https://www.svk.se/utveckling-av-kraftsystemet/transmissionsnatet/transmissionsnatsprojekt/betasen--nasse/ledningsatgarder-hjalta-nasse/>. Se bilaga 3 för samrådsunderlaget.

2 Inkomna synpunkter

I detta avsnitt redogörs för inkomna synpunkter i undersökningssamrådet. Yttranden där man inte haft något att erinra eller haft generella synpunkter om förslaget sammanställs i respektive avsnitt. I avsnitt 3 beskrivs hur inkomna synpunkter övergripande bidrar till förändringar av innehållet i MKB, och vilka behov av inventeringar som förts fram av remissinstanserna.

Synpunkter har inkommit från en länsstyrelse, två sektorsmyndigheter, en kommun och fyra övriga myndigheter, en intresseförening och två andra aktörer. Inga privatpersoner har inkommit med några synpunkter.

Svenska kraftnät behandlar personuppgifter i samband med samråd och framtagande av MKB samt ansökan om koncession. Uppgifterna behandlas som en följd av en rättslig förpliktelse och/eller som en del i utförandet av en uppgift av allmänt intresse. Om du lämnar uppgifter om dig själv i samband med samrådet kommer uppgifterna att behandlas i nödvändig utsträckning för samrådet, framtagandet av MKB:n och ansökan om koncession. Denna samrådsredogörelse innehåller de personuppgifter (namn) som inkommit i samband med att yttrande skickats in, redogörelse för det som yttrats och Svenska kraftnäts bemötande. Samrådsredogörelsen är allmänt tillgänglig. Den delas med de som deltagit i samrådet och publiceras på Svenska kraftnäts hemsida. Den skickas även till Energimarknadsinspektionen i samband med ansökan om koncession.

Ytterligare information om hur Svenska kraftnät hanterar personuppgifter finns på Svenska kraftnäts hemsida <https://www.svk.se/webbplatsinfo/om-webbplatsen/personuppgifter-och-offentlighetsprincipen/>. Där hittar du också information om dina rättigheter, hur du kan framföra klagomål och kontaktuppgifter till personuppgiftsansvarige och dataskyddsombud.

2.1 Länsstyrelse och kommuner

I denna del redogörs för yttranden från länsstyrelsen och berörda kommuner. Följebrevet till inbjudan till samråd remissinstanser som skickades ut återfinns i bilaga 2. Länsstyrelsens och kommunens yttranden kan även ses i sin helhet i Bilaga 6.

#23 Länsstyrelsen Västernorrland

I anslutning till det aktuella åtgärdsområdet finns inga särskilt utpekade naturvårdsin-tressen eller Natura 2000-områden.

Generella synpunkter

Utredningsområdet är begränsat till området kring den befintliga stationen Hjäлта och den planerade stationen Nässe. Svenska kraftnät uppger att en naturvärdes- samt kulturmiljöutredning kommer att genomföras för att identifiera eventuella miljöer i området där särskild hänsyn behöver tas. I nuläget bedömer länsstyrelsen att den största påverkan på miljön bör vara kopplad till schaktning vid rivningsarbetet av gamla och anläggandet av nya stolpplatser. Länsstyrelsen anser att god planering och miljöhänsyn vid alla sådana åtgärder ska tas för att minimera påverkan på naturmiljön i ledningens närhet.

Potentiellt förorenade områden

Länsstyrelsen anger att det i Olsmyrans västra del finns en markering avseende en avfallsdeponi med objektsnamn "Spetsberget". Om några åtgärder kommer att beröra

denna så ska föroreningsituationen vara utredd innan arbetet påbörjas och en plan finnas för hur eventuella föroreningar ska hanteras. Åtgärden får inte försvåra för framtida saneringsåtgärder och eventuella föroreningar får inte spridas i samband med markarbetet. För arbete inom förorenade områden kan en anmälan enligt 28 § i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd krävas, alternativt en upplysning enligt miljöbalken 10 kap. 11 §. Kontakta vid behov miljötillsynsenheten på länsstyrelsen för information.

Den skjutbana som nämns i samrådsunderlaget bör inte innebära att någon särskild hänsyn krävs utöver den som bolaget själv uppgett, d.v.s. om man vid grävarbetet påträffar föroreningar i marken genom exempelvis syn eller luktintryck, ska arbetet omedelbart avbrytas inom det berörda området och kontakt tas med tillsynsmyndigheten.

Generellt gäller att om den historiska beskrivningen av verksamheter i närheten av arbetsområdet inte föranleder någon misstanke om förorening förutsätts normal försiktighet vid alla markarbeten.

Generella synpunkter

Vid val av ledningsstråk bör man beakta vissa generella principer. För att minska ingreppen i miljön bör man eftersträva samlokalisering med befintliga kraftledningar och övrig infrastruktur där det är möjligt. Dessutom bör man även sträva efter att minimera behovet av att placera ledningsstolpar i våtmarker eller i strandkant vid vattendrag eller sjöar. Innan ingrepp i form av till exempel stolpplaceringar i våtmarker måste man säkerställa att höga naturvärden inte berörs. Vid passage av vatten bör man, eftersträva att passera vattendraget i så rät vinkel som möjligt och undvika att bygga ledningen längst med vattendrag längre sträckor.

För att minimera körning på våtmarker och intill vattendrag, bör man fundera på hur olika delar av sträckningen nås vid byggnation och underhåll. Vid framförande av motordrivna fordon i terräng längs kraftledningen i samband med projektering, byggande, underhåll och skötsel ska maskiner och metoder som medför minsta möjliga ingrepp i miljön användas. För att undvika skador av körning på våtmarker ska arbeten utföras under tid när marken är tjälad.

Svenska kraftnäts kommentarer: Svenska kraftnät noterar länsstyrelsens kommentarer och kommer att beakta potentiellt förorenade områden i en framtida MKB. Både avfallsdeponin och skjutbanan ligger så långt från den närmaste ledningen att de inte bedöms komma att beröras av ledningsåtgärderna.

Svenska kraftnät kommer att beakta länsstyrelsens synpunkter vid val ledningssträckningar. Strävan har varit att så långt som möjligt försöka samlokalisera planerade ledningar med annan infrastruktur som befintliga ledningar, vägar och att hänsyn till såväl allmänna som enskilda intressen.

#16 Sollefteå kommun

Kommunen framför att området som berörs av åtgärden, uppförande av ny ledning, flytt av befintliga ledningar samt ny stations anslutning, är redan starkt exploaterat av ledningsdragningar och stationsområden. I kommunens översiktsplan finns ingen utpekande för området. Men ett uttalande om vikten av att möjliggöra nya elanslutningar för förnybar energi, minska avbrottstider och skapa ett elnät med för framtiden förväntad kapacitet. Eftersom området redan är kraftigt ianspråktaget för elförsörjning är bedöms utökningen vara väl förenlig med kommunens ställningstagande för området som helhet.

Näsebacken omfattas av strandskydd enligt dagens gällande lagstiftning. Beroende på hur ”Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd SOU 2020:79” faller ut vid en eventuell lagrådsremiss kan strandskyddets omfattning komma att förändras redan under 2022.

I anslutning till området finns en skoterled som mest troligt inte påverkas av åtgärden, men hänsyn kan behöva ske om byggnationen sker vintertid.

Stationen Nässe placeras enligt kartuppgifter över den genomfartsväg som medger enkel passage mellan Hjalta och rv 87. Området öster om tillfartsvägen nyttjas till viss del som strövområde, bärplockning och liknande. Innebär etableringen av Nässe station en omläggning av vägen eller kommer genomfartsmöjligheten upphöra?

Svenska kraftnäts kommentarer: Svenska kraftnät noterar synpunkterna om strandskydd och skoterled vilket kommer att beaktas i en framtida MKB. Genom kontakt med kommunen har det konstaterats att den väg som passerar mellan rv 87 och lv 946 inte har någon större betydelse för området och att det allmänna vägnätet är nära och nyttjas i första hand. Det finns inte heller något större bostadsområde i närheten som vägen skapar ett stort mervärde för ur friluftslivs synpunkt. Hjältabergets naturreservat och skogsområdet i övriga närområdet nås av det rörliga friluftslivet även om vägen stängs av tack vare andra skogsvägar i området. Marken är tänkt att förvärvas och då ge Svenska kraftnät kontroll över nyttjandet av vägen som med stor sannolikhet kommer blockeras av det nya ställverket och möjligheten till genomfart försvinner.

2.2 Sektorsmyndigheter enligt hushållningsförordningen

Följande sektorsmyndigheter har inte haft några synpunkter eller något att erinra:

- > **#4 Energimyndigheten**
- > **#15 Tillväxtverket**

#5 Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) informerar att den elektromagnetiska strålmiljön kan påverkas kring kraftledningarna och transformatorstationer. Elektriska fält avskärmas bra av vegetation och byggnadsmaterial och därför orsakar inte yttre källor några betydande sådana fält inomhus. Magnetfält avskärmas däremot inte på samma sätt och därför kan yttre källor signifikant höja magnetfältsnivån inomhus.

Vidare yttrar SSM att SSMFS 2008:18 anger referensvärden för elektromagnetiska fält. Referensvärdet för magnetfält för den systemfrekvens som används i Sverige, 50 Hz, är 100 mikrottesla. Referensvärdena är satta för att med marginal skydda mot alla säkerställda hälsorisker, i det här fallet nerv- och muskelpåverkan. Det finns en vetenskapligt grundad misstanke om förhöjd risk för barnleukemi för barn som exponeras varaktigt för lågfrekventa magnetfält. Bakgrunden är att epidemiologiska studier observerat en genomsnittlig fördubblad incidens för barnleukemi för grupper som exponerats för 0,4 μT eller högre i medelvärde jämfört med de som exponerats för 0,1 μT eller lägre. Det observerade sambandet gäller för barn som har varit exponerade för magnetfält med frekvenserna 50 eller 60 Hz. Sambandet är dock för svagt för att med säkerhet påvisa ett orsakssamband. Det har inte heller gått att finna något robust stöd från djur- eller cellstudier för ett samband. WHO:s cancerforskningsgrupp IARC har därför klassat lågfrekventa magnetfält som möjligen cancerframkallande.

SSM bedömer utifrån egna mätningar att ungefär hälften av landets bostäder förväntas ha magnetfält som i årsmedelvärde understiger 0,05 μT och ungefär 95 % av landets bostäder förväntas ha magnetfält som i årsmedelvärde understiger 0,2 μT .

Svenska kraftnäts kommentarer: Svenska kraftnät tackar för informationen. Svenska kraftnät följer de försiktighetsprinciper kring magnetiska fält som Strålsäkerhetsmyndigheten och prövande myndighet (Ei) rekommenderar tillsammans med Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket och Folkhälsomyndigheten.

I samrådsunderlaget, avsnitt 4.1.1, framgår att närmaste bebyggelse finns ca 250 m norr om området. Bebyggelsen bedöms ligga på ett sådant avstånd att de boende inte förväntas exponeras för magnetfält överstigande 0,4 μT . Svenska kraftnät kommer att genomföra en magnetfältsberäkning inför den kommande MKB:n.

#28 Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har valt att inte ge några plats-specifika synpunkter. De vill dock generellt påpeka att vid val av anläggningsmetod för stolpar har typ av jordart, jorddjup och bergart samt grundvattennivåns betydelse ur en hållbar miljö- och kostnadssynpunkt. Kunskap om markens beskaffenhet avseende dessa parametrar kan till exempel användas för optimal placering, design och utförande av infrastrukturanläggningar, lednings-, spår- och vägdragning inklusive tillhörande grundläggning och storleksbestämning av ev. fundament. Detta för att ur teknisk- och miljösynpunkt erhålla hög säkerhet, men även för att om möjligt minska behov av bergmaterial och erforderlig transport. SGU anser att krossat berg eller morän ska användas i stället för naturgrus. Vidare, har SGU tagit fram en checklista för vilken information de anser bör redovisas i en MKB gällande påverkan på grundvattenförekomst, samt en annan checklista för planering och markanvändning vid infrastrukturprojekt, vilka båda kan hittas på deras hemsida.

Svenska kraftnäts kommentarer: Svenska kraftnät tackar för SGU:s information och avser ta hänsyn till dessa checklistor vid utformningen av MKB. Vad gäller anläggningsmetod kommer hänsyn tas till typ av jordart och bergart samt grundvattennivåer i området. Då det planeras en luftledning är kabelsand inte aktuellt.

2.3 Övriga myndigheter

Följande myndigheter har meddelat att de avstår från att yttra sig:

- > **#6 Statens fastighetsverk (SFV)**
- > **#10 Folkhälsomyndigheten**

Följande myndigheter och organisationer har inte haft några synpunkter eller något att erinra:

- > **#1 Jordbruksverket**
- > **#3 Luftfartsverket**
- > **#7 Post- och telestyrelsen**
- > **#12 Polismyndigheten**
- > **#13 Elsäkerhetsverket**
- > **#27 Kemikalieinspektionen**

#8 Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) informerar att de självständigt inte kommer att meddela några synpunkter i frågor kring plan- och bygglagen utan hänvisar alla sådana frågor till Forsvarsmakten (fysplan@mil.se).

Riksintressen är ett sätt för staten att påverka och bevaka intressen av särskild nationell betydelse inom samhällsplaneringen. Ett riksintresse är ett mark- eller vattenområde som bedöms att ha en nationell betydelse för en rad olika samhällsintressen, till exempel för transport, kulturmiljö eller totalförsvaret. Det utpekade riksintresset ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada det värde som konstituerar riksintresset. Riksintressen regleras i miljöbalkens kapitel tre och fyra.

Försvarsmakten har som angiven sektorsmyndighet ansvar att identifiera områden av riksintresse för totalförsvarets militära del. Med totalförsvaret avses alla de myndigheter som deltar i Sveriges territoriella försvar och som var och en har särskilda uppgifter för att möta och avhjälpa de faror som uppstår då nationen ställs inför hot.

I begreppet "militär del" ingår även civila myndigheter inom försvarssektorn, exempelvis Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), Försvarets radioanstalt (FRA) och Försvarets materielverk (FMV). I de yttranden Försvarsmakten lämnar i samhällsbyggnadsärenden har även dessa myndigheters behov vägts in.

Svenska kraftnäts kommentarer: Svenska kraftnät har noterat FOI:s yttrande.

17 Sametinget har i sitt yttrande påpekat att riksintresse för rennärning berörs inte. Det är dock viktigt att Svenska kraftnät har en direkt dialog med berörda samebyar om den planerade sträckningen och placeringen av den nya stationen.

Svenska kraftnäts kommentar: Svenska kraftnät instämmer om vikten av en bra dialog med berörda samebyar och det är något som Svenska kraftnät prioriterar. Berörda samebyar har inbjudits i samrådet, men har inte återkommit med några yttranden.

#19 Trafikverket utgår från att kraftledningar placeras med tillräckligt avstånd från väg respektive järnväg. Det är viktigt att nedfallande ledningar inte utgör en risk för dem som färdas på väg eller järnväg. Trafikverket föredrar att antalet korsningar med väg respektive järnväg begränsas. Trafikverket förutsätter att nedanstående riktlinjer följs.

Nyanläggningar av luftledning tillåts inte nära vägen av trafiksäkerhetsskäl utan avståndet till närmaste vägbanas ytterkant och närmaste stolpe ska vara åtminstone stolpens höjd. Det är viktigt att nedfallande ledningar inte utgör en risk för dem som färdas på vägen.

Trafikverket anser att antalet korsningar med vägen ska begränsas och att korsande ledningar ska placeras vinkelrät mot vägens längdriktning.

Enligt 44 § väglagen får det inte dras ledningar inom ett vägområde utan Trafikverkets tillstånd. Ansökan kan göras på www.trafikverket.se. Mer information finns i publikation 2017:227, Ledningsarbeten inom det statliga vägområdet som finns på Trafikverkets hemsida.

När det gäller upprättande av anläggningar intill väg såsom transformatorstationer rekommenderas det byggnadsfria avståndet som generellt är 12 meter. Trafikverket hävdar vägområdet och säkerhetsavståndet. Vägområdet är den mark som tas i anspråk för väganordningar och anges generellt som väg till krönet på bakslänt av diket samt ytterligare en kantrensa om 0,5 meter vid åkermark respektive 2 meter vid skog. Säkerhetsavståndet är det område utanför körbanan som ska vara fritt från fysiska hinder i form av fasta och oeftergivliga föremål. Säkerhetsavståndet bestäms av vägens utformning och tillåten hastighet, exempelvis ska säkerhetsavståndet vara 9 meter från väggkant då hastigheten är 90km/h och 7 meter från väggkant då hastigheten är 70km/h.

Kontakt skall även tas med berörda vägföreningar om enskilda vägar berörs.

Starkströmsförordningen (2009:22) reglerar bland annat placeringen av starkströmsledningar i förhållande till järnväg. Då en luftledning korsar en elektrifierad järnväg ska den förläggas på den höjd som Elsäkerhetsverket beslutar efter samråd med järnvägens innehavare. När den korsande ledningen är en högspänningsledning får den dras fram över kontaktledningen om högspänningsledningens korsningsspänn är utförda som brottsäker ledning.

Om en ledning ska korsa järnväg och/eller passera Trafikverkets mark, över eller under, krävs att ett avtal tecknas med Trafikverket. Ansökningsblankett och mer information finns på www.trafikverket.se.

Trafikverket anser generellt att ny bebyggelse inte bör tillåtas inom ett område på 30 meter från järnväg. Ett sådant avstånd ger utrymme för eventuella räddningsinsatser vid en olycka och möjliggör underhåll och en viss utveckling av järnvägsanläggningen. Inom 30 meter från järnväg kan verksamhet som inte är störningskänslig och där människor vistas tillfälligt som till exempel parkering och garage finnas dock minst 15 meter från järnvägen.

LFV ska kontaktas för lokaliseringsprövning för kraftledningsstolpar högre än 20 meter. Uppförande av byggnader eller andra föremål högre än 20 meter kan komma att påverka luftfarten varför en lokaliseringsbedömning ska göras av LFV.

Svenska kraftnäts kommentarer: Svenska kraftnät planerar nya ledningar med så få vägpassager som möjligt. Korsande ledningar sker i möjligaste mån vinkelrät mot vägens längdriktning. Ledningsåtgärderna kommer inte att beröra några av Trafikverkets anläggningar. Kontakt med berörda vägföreningar kommer att tas och avtal tecknas med dessa.

Tillstånd enligt 44 § väglagen kommer att sökas och ett byggnadsfritt avstånd enligt 47 § väglagen kommer att följas.

Svenska kraftnät samråder med Elsäkerhetsverket och följer verkets bestämmelser.

Svenska kraftnät kommer vid behov att skicka ansökan om lokaliseringsbedömning/flyghinderanalys till Luftfartsverket.

#20 Sverige geotekniska institut (SGI) När de uttjänta stolparna ska tas bort rekommenderar SGI att markprovtagning sker i anslutning till fundamenten för att säkerställa att all eventuell förorenad jord tas bort.

Avverknings- samt anläggningsarbeten i sluttande terräng kan påverka områdets stabilitet samt känslighet för erosion. Då de föreslagna områdena delvis omfattar brant terräng föreslår SGI att den fortsatta planeringen gör en bedömning av dessa risker samt vid behov inarbetar eventuella risker och hur dessa hanteras i den kommande MKB:n.

Svenska kraftnäts kommentarer: En geoteknisk utredning kommer genomföras i samband med detaljprojektering för ledningarna. Svenska kraftnät kommer att undersöka var det kan finnas förorenade områden och där det krävs göra en anmälan till kommunen. Eventuellt förorenad mark kommer hanteras enligt gällande lagstiftning. Markprovtagning kring fundament avseende kreosot och/eller saltimpregnering kommer att göras inför planerad rivning och efterbehandling av stolpar och fundament.

Vid upprättandet av MKB:n kommer Svenska kraftnät säkerställa att hänsyn tas till inkomna synpunkter från SGI.

2.4 Intresseföreningar och övriga aktörer

Följande intresseföreningar och övriga aktörer har meddelat att de avstår från att yttra sig:

- > **#2 Sveriges Kommuner och Regioner**

Följande intresseföreningar och övriga aktörer har inte haft några synpunkter eller något att erinra:

- > **#11 Vattenfall Eldistribution AB**
- > **#29 Swedavia**

#9 Telia Skanova har inga speciella synpunkter på samrådet. Telia önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Denna ståndpunkt skall noteras i planhandlingarna. Tvingas Telia vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda fiber- och kopparkablar eller anläggning för att möjliggöra exploatering förutsätter Telia att den part som initierar åtgärden även bekostar den.

Svenska kraftnäts kommentarer: Svenska kraftnät noterar Telias synpunkter. Fortsatt planering och projektering av arbetet kommer att göras i samråd med Telia i det fall Telias anläggningar riskerar att påverkas.

#14 E.ON Energidistribution AB meddelar att E.ON Energidistribution AB innehar områdeskoncession i aktuellt område. Inga lokalnätsledningar berörs. Ett flertal av E.ON:s regionnätsledningar berörs av planerade ledningsåtgärder. E.ON avser att bibehålla ledningarna i nuvarande utförande och förutsätter att kontakt tas i god tid med E.ON om ändringar krävs.

Vidare informerar E.ON om att de planerar för en ny transformatorstation strax öster om Svk:s station Nässe. E.ON:s station kommer att vara belägen öster om Nässebäcken. Till denna station kommer befintliga ledningar att anslutas liksom en ny koncessionsgiven ledning till Sollefteå tätort, Nässe-Rödsta, samt en ny 130 kV ledning Nässe-Källsjön. Dialog mellan E.ON och Svk påbörjades redan 2015 för denna station. En naturvärdesinventering togs fram 2015 som täcker in både E.ON:s och Svk:s stationsområden. Samråd enligt MB 12 kap 6 § genomfördes och strandskyddsdispens erhöles från Sollefteå kommun för både E.ON:s och Svk:s stationer med kringliggande vägätgärder.

E.ON ser mycket positivt på att Svenska kraftnät nu planerar för Nässe station med ledningsjusteringar. Det är viktigt att berörda myndigheter kan behandla ärendet

skyndsamt då det har stor betydelse för såväl regionens som landets elförsörjning liksom anslutning av förnybar energi i stor skala. E.ON medverkar gärna i en löpande dialog för att samordna gemensamma beröringspunkter och föreslår att Svk bjuder in till löpande samordningsmöten för att samordna tillstånd, tekniska lösningar och tidplaner.

Svenska kraftnäts kommentar: Svenska kraftnät kommer att fortsätta samordna med E.ON under projektets gång, ett antal möten har hållits i frågan och samordningen fortsätter kontinuerligt.

#21 Jägareförbundet Mitt Norrland har i sitt yttrande påpekat att markförlagd kabel är det bästa alternativet då luftburna ledningar innebär en reell dödsfara för orre och tjäder. Vid val av luftburna ledningar bör detta föregås av en inventering av spelplatser för dessa arter så att störningar/påverkan på spelplatser undviks i största möjliga mån. Optimalt är att inventeringen genomförs under flera år då populationerna av orre och tjäder fluktuerar mellan åren.

För klövviltet kan kraftledning vara positiva då nya miljöer tillskapas och är något som kan användas till alternativ markanvändning, som till exempel viltfoderproduktion. Förbundet föreslår att berörda markägare, jakträttsinnehavare erbjuds skötsel och röjning av de planerade kraftledningarna.

Svenska kraftnäts kommentar: Den nya stamnätsstationen har lokaliserats på ett sådant sätt att omdragning av redan befintliga ledningar inte kommer medföra mer än marginell ytterligare påverkan på omgivningen. Bedömningen är därför att risker för fågelindivider i området kommer att vara desamma som i nuläget, även efter byggnation av stamnätsstationen.

I samrådsunderlaget, avsnitt 6.1.3, beskrivs kortfattat varför inte markkabel är ett alternativ för ledningarna. Här följer en mer detaljerad beskrivning varför markkabel inte är ett alternativ för ledningarna:

Markkabelteknik i transmissionsnätet (växelström) är ett tekniskt alternativ som endast används under omständigheter där framkomlighet för en luftledning är mycket begränsad. Det förutsätter att ett markkabelalternativ är tekniskt hanterbart, miljömässigt motiverat och rimligt. Mängden 400 kV-växelströmkabel som kan drifställas i det svenska (nordiska) transmissionssystemet är tekniskt begränsad. Växelströmskablar genererar spänningsövertoner och resonanser som kan ge upphov till uppvärmning och haveri av elektriska apparater. Svenska kraftnät har därför en försiktighetsprincip vad gäller markförlagd 400 kV-kabel som i korthet innebär att markkabelteknik inte

används när rimlig framkomlighet för luftledning finns. Att utnyttja markkabelteknik innebär också att svagheter byggs in i transmissionssystemet, främst beroende på att markkabelfel tar lång tid att reparera, statistiskt sett i medeltal ca 1 månad. Under reparationstiden måste ström omdirigeras till alternativa ledningar vilket i extremfall kan innebära att ytterligare ledningar måste byggas för att enbart hantera reservsituationer.

På senare år har det även uppmärksammats att kabelanläggningar i 400 kV växelströmsnätet kan orsaka försämrad elkvalitet genom att introducera låga resonansfrekvenser i transmissionsnätet. Försämrad elkvalitet kan till exempel orsaka överspänningar i samband med kopplingar och fel samt övertonsspridning, vilket i sin tur kan leda till haverier i närliggande anläggningar i nätet och skadlig uppvärmning av elkraftteknisk apparatur. Några motsvarande problem med låga resonansfrekvenser uppstår inte i luftledningar. De elkvalitetsmässiga riskerna innebär att det finns en gräns för hur mycket markkabel som är tekniskt hanterbart i transmissionsnätet (växelström).

Av dessa skäl övervägs markkabel i 400 kV växelströmsnätet endast under specifika förhållanden. Det kan vara fallet om en kraftledning är nödvändig men

> det är tekniskt svårt eller omöjligt att bygga en luftledning på platsen (t.ex. i stora vattenområden) eller

> det inte är möjligt att hitta en lokalisering där en luftledning skulle anses tillåtligenligt miljöbalken (t.ex. om tätbebyggda områden inte kan undvikas eller om ett riksintresseområde inte kan undvikas och en luftledning på platsen, trots skyddsåtgärder, skulle orsaka en påtaglig skada på riksintressets värden). Det är dock inte givet att en 400 kV växelströms markkabelförbindelse skulle medföra mindre påverkan på t.ex. natur- och kulturmiljö än en luftledning, markkabel kräver stora markingrepp med breda schakt. Det förutsätter också att den ökade kostnaden för en sådan kabelförläggning bedöms rimlig.

> Investerings- och underhållskostnaden för en markkabel är väsentligt högre än för motsvarande luftledning och har därtill bara hälften så lång teknisk livslängd.

När det gäller projekt Ledningsåtgärder Hjalta-Nässe är den fortsatta bedömningen att det finns framkomlighet för luftledningar längs i området kring stationerna. I kommande MKB kommer detta att beskrivas ytterligare.

Svenska kraftnät upphandlar skötsel och röjning via entreprenörer som genomför arbetet enligt Starkströmsföreskrifterna (ELSÄK-FS 1999:5). Detta gör att Svenska kraftnät inte kan upplåta sådant arbete till enskilda, på delar av transmissionsnätet.

I kommande MKB kommer påverkan på fåglar, klövviltet och eventuella skyddsåtgärder att beskrivas närmare.

2.5 Berörda fastighetsägare och allmänheten

Följebrevet till inbjudan till samråd med fastighetsägare som skickades ut återfinns i bilaga 2.

Inga synpunkter har inkommit från berörda fastighetsägare eller allmänheten.

2.6 Hur miljökonsekvensbeskrivningen utvecklas efter inkomna synpunkter

2.6.1 Förändring av innehåll och utformning av MKB

Länsstyrelsen har informerat om ett potentiellt förorenat område och Sollefteå kommun har lyft frågan om den befintliga genomfartsvägen mellan Hjalta och riksväg 87 kommer att blockeras eller dras om. Detta kommer att tas med i den kommande MKB:n.

I övrigt har inget nytt framkommit under utfört samråd som förändrar innehåll och utformning av MKB.

2.6.2 Inventeringar och ytterligare utredningar inför framtagande av MKB

En naturvärdesinventering (NVI) samt en kulturvärdesinventering steg 1 har utförts under juni 2021. Dessa rapporter kommer att bifogas till planerad MKB.

2.6.3 Avgränsningar av MKB

Länsstyrelsen har i sitt yttrande framfört vilka delar som bör ingå och förtydligas i kommande MKB, se avsnitt 2.1. Några övriga förslag till avgränsning har inte framförts av remissinstanserna, utöver vad som angavs i samrådsunderlaget.

I tabell 1 här nedan redovisas vilka miljöaspekter som ska tas hänsyn till i kommande MKB (tabellen finns även med i samrådsunderlaget). De miljöaspekter som markerats som grå har miljöaspekter med bedömd obetydlig påverkan (se betydelsen av färgskalan över delen av tabellen).

Då åtgärderna planeras inom ett område som inte ligger i nära anslutning till bebyggelse bedöms påverkan på befolkningen bli obetydlig både visuellt, ljudmässigt och med avseende på det magnetfält som ledningen alstrar. Magnetfältberäkning kommer ändå att redovisas i kommande MKB.

Det förekommer inte några kända friluftsområden i närheten av planerade åtgärder och flytt av ledningarna bedöms inte utgöra något hinder för eventuella bär- och svampplockare i området.

Påverkan på landskapsbilden från planerade förändringar lednings och ledningsgator bedöms bli minimal då området redan idag är påverkat av befintlig station och flera anslutande ledningar.

Den miljöaspekt som kommer att ha störst fokus i MKB är naturmiljön. Särskilt fokus kommer att läggas på Nässebäcken, som korsar genom området, och eventuell tillkommande påverkan på fåglar.

Viss fokus kommer även att läggas på den risk som finns för föroreningsspridning både från fundament vid rivning av befintliga ledningar samt vis byggnationen av den nya ledningen.

3 Bilageförteckning

1. Sändlista remissinstanser
2. Följebrev inbjudan till samråd med berörda fastighetsägare och remissinstanser
3. Samrådsunderlag
4. Annonsering dagstidningar
5. Lista över inkomna yttranden
6. Yttranden från länsstyrelsen och kommunen